

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 44672-09-14 פלוני ואח' נ' עיריית ירושלים

לפני כבוד השופט מוחמד חאג' יחיא

התובעים
1. פלוני
2. אלמוני
3. אלמונית

נגד

הנתבעת עיריית ירושלים

הצדדים השלישיים
1. אלמוני
2. אלמונית

פסק דין

1
2 מונחת לפניי תביעת התובע 1 והוריו (התובעים 2-3), לחייב את הנתבעת (להלן גם:
3 "העירייה"), לפצות אותם בגין נזקי גוף שנגרמו לתובע עקב נפילה לבור גדול במקרקעין
4 שבתחום שיפוט הנתבעת (להלן: "המגרש"), באמצע שנת 2005 (להלן: "התאונה").
5

תמצית טענות הצדדים

6
7
8 (2) התובע, יליד שנת 1999 (בן כחמש שנים במועד התאונה ובן 19 כיום), טוען בין השאר כי
9 הוא נפגע בגופו עת נפל לבור במגרש סמוך לביתו. מדובר בבור עמוק והוא נפל מספר
10 מטרים. כתוצאה מהתאונה, נחבל התובע ברגלו ובראשו, ונגרם לו שבר ברגל ובקרסול
11 שמאל. מאז התאונה, הוא מוגבל בפעולות היומיום, לרבות הליכה, ריצה, עמידה ממושכת
12 ועליה במדרגות, מה גם שהוא הולך בצליעה ובכבדות.
13

14 (3) הנתבעת סבורה כי התובע אכן נפל ונפגע, אך לדידה זה התרחש כאשר המגרש היה אתר
15 בניה והוא היה מוחזק על-ידי גופים ואנשים אחרים זולת הנתבעת, שאף ננקט נגדם הליך
16 פלילי בבית המשפט לעניינים מקומיים (להלן: "ההליך הפלילי"). הנתבעת לא החזיקה
17 במגרש האמור במועד התרחשות התאונה והיא לא הייתה אחראית לגידורו. הנתבעת סבורה

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 44672-09-14 פלוני ואח' נ' עיריית ירושלים

1 כי אין מקום להטיל עליה אחריות, ואולם ככל שתוטל כזו - יש לחייב גם את הורי התובע
2 בגין אי-פיקוח והשגחה כמתחייב מאפוסטרופוס. הנתבעת חולקת על נזקי התובעים
3 ואומדנם, זאת בין השאר ובעיקר, בשים לב לשאלת עתידו התעסוקתי בהינתן השתייכותם
4 של התובעים לחברה החרדית.

ראיות הצדדים

5
6
7
8 מטעם התובעים הוגש תצהיר עדות ראשית של התובע, של אביו (להלן: "האב") ושל עד
9 לאירוע שהתלווה עמו למגרש ביום התאונה, בן דודתו של התובע (להלן: "העד"). כמו כן,
10 מטעם התובעים ובהסכמת הנתבעת, הוגשו מסמכים ביום 18.9.2017, שכוללים בין השאר:
11 כתב האישום אשר הוגש בשנת 2004 בבית המשפט לעניינים מקומיים (להלן: "כתב
12 האישום") וגם חליפת מכתבים מול העירייה משנת 2004 (להלן: "מקבץ המסמכים").

13
14 (5) מטעם הנתבעת לא הוגשו תצהירי עדות ראשית.

דיון והכרעה

15
16
17
18 (6) לאחר שעיינתי במכלול החומר הקיים בתיק, שמעתי את עדויות עדי התביעה והתרשמתי
19 מהן, וכן לאחר שנתתי את דעתי לטיעוני הצדדים, הגעתי לכלל דעה כי דין התביעה
20 להתקבל, כפי שיפורט להלן.

21
22 (7) לפי גרסת התובע, הוא התלווה לבן דודתו (העד), שהיה בן עשר במועד התאונה. עם הגעתם
23 למגרש המשחקים, נוצר חיכוך בינם לבין קבוצת ילדים נוספת אשר נכחה שם, ובעקבות
24 חיכוך זה, השניים ברחו מהקבוצה, ואז נפל התובע לבור. הנתבעת מצדה, מטילה ספקות
25 במהימנות גרסת התובע שלא פורטה כדבעי בתצהירו.

26
27 (8) ובכן, אף שגרסת התובע שנמסרה בדיון, לא פורטה כדבעי בתצהירו או בתביעתו, לא
28 מצאתי כי יש בכך כדי להשפיע על השאלה הנדונה בהליך, וזאת משלושה טעמים: ראשית
29 - אין מחלוקת כי התובע נפל ביום התאונה ונפגע בגופו (סעיפים 10 ו-12 בכתב סיכומי
30 הנתבעת); שנית - העדות בבית המשפט נשמעה ביום 14.9.2017, כאשר האירוע התרחש
31 בחודש יוני 2005 עת היה התובע כאמור, בן חמש. כך שלא ניתן לצפות כי התובע יזכור את

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 44672-09-14 פלוני ואח' נ' עיריית ירושלים

- 1 כל פרטי האירוע באופן מדויק. בכל מקרה, עיקרי האירוע (נפילה ופגיעה), כאמור, אינם
2 במחלוקת; שלישית - כך או אחרת, גם לו נניח כי התובע ובן דודתו נהגו בחוסר זהירות או
3 רשלנות, אין כל מקום לייחס להם אשם תורם בנסיבות העניין, בשל העדר שיקול דעת בגיל
4 צעיר (בני חמש ועשר, בהתאמה) להעריך סיכונים [ראו: ע"א 310/89 אליהו כהן (קטין)
5 נ' מאיר לנטוש, פ"ד מו(1) 402, 408 (1992)].
- 6
7 ממכלול החומר הראיתי הקיים בתיק, בפרט: מעיון בתדפיס פנקס רישום הזכויות בלשכת (9
8 רישום מקרקעין בירושלים (עותק צורף לכתב התביעה) וגם בחליפת המכתבים משנת 2004
9 (שצורף למקבץ המסמכים לעיל), עולה כי המגרש הנדון נמצא במקרקעין אשר בבעלות
10 פרטית כאשר חלק ממנו הופקע לצורכי ציבור.
- 11
12 מחליפת המכתבים שבמקבץ המסמכים האמור, בפרט, ממכתב מיום 4.8.2008, עולה כי (10
13 המגרש הוקצה להקמת שלושה בתי כנסת. פרויקט הבניה שהחל, התקדם לשלב של
14 חפירות, "אולם קשיים שנוצרו] עקב התפרקות" אחת העמותות שעמלו על פרויקט זה
15 ונוכח אילוצים נוספים, "הופסקה הפעילות עד לשלב של הפקעת השטח...".
- 16
17 אין מחלוקת כי במגרש האמור נחפר בור רחב ועמוק. על זאת ניתן להתרשם מהתמונות (11
18 שצורפו לכתב התביעה ולראיות התובע, וגם כעולה מאחד המכתבים שבמקבץ המסמכים
19 לעיל (מכתב מיום 11.10.2004) שלפיו שטח הבור הוא כדונם וגובהו (עומקו) כחמישה
20 מטרים, כך שהנפח שלו לשם מילוי - כ-4,600 מ"ק.
- 21
22 אין מחלוקת כי הבור נמצא בשטח סמוך לבנייני מגורים. נטען על-יד התובעים, ולא נסתר (12
23 כדבעי על-ידי הנתבעת, כי הבור נמצא בסמיכות למגרש שבו שיחקו ילדי השכונה.
- 24
25 זאת ועוד - וזה העיקר - בשנת 2004 נקטה העירייה (בכובעה כגורם אכיפה של דיני התכנון (13
26 והבניה), באמצעות נציג היועץ המשפטי לממשלה, הליך פלילי נגד מי שעמלו על עבודות
27 הבניה וגם החפירה במגרש האמור; לפי כתב האישום, יוחס לנאשמים שם, בין היתר בזו
28 הלשון:
29

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 44672-09-14 פלוני ואח' נ' עיריית ירושלים

- 1 בעבר נחפר המגרש כהכנה לקראת הקמת בניין חדש עבור שלוש
2 עמותות.
3 אתר הבנייה אינו מגודר - כפי שנדרש בסעיף 6 בתנאים הכלליים
4 להיתר-בנייה, וכתוצאה מכך נשקפת סכנה ממשית לעוברים
5 ושבים"
6
- 7 הגם מחומר הראיות שהובא בהליך לא התברר די-הצורך גורלו של כתב האישום וההליך (14)
8 הפלילי שננקט, ואולם די באמור - כך לדידי - כדי להוכיח כי במועדים הרלבנטיים
9 להתרחשות האירוע (בחודש יוני 2005), העירייה הייתה מודעת היטב לקיומו של בור ענק
10 לצד שכונת מגורים, כאשר הבור האמור לא היה מגודר והוא סיכן את חיי העוברים ושבים.
11 המגרש - הבור (המקום שבו נפל התובע), אם כן, להלן ייקרא גם "המפגע".
12
- 13 שאלת החבות
14
- 15 התובעים טוענים כאמור, כי הנתבעת התרשלה בכך שהותירה את הבור החפור פתוח (15)
16 לציבור עם ליקויים וללא שלט אזהרה וגידור. כתב האישום הוגש כנגד מבצעי החפירה
17 בשנת 2004 כך שהנתבעת ידעה עובר לתאונה כי המפגע קיים, מה שחייב אותה להתייחסות
18 דחופה ומהירה לחסימת המקום וגידורו, דבר שלא בוצע ובעקבותיו אירעה התאונה. לטענת
19 התובעים, המפגע קיים עד היום.
20
- 21 התובעים מוסיפים וטוענים כי אין לייחס להורים (התובעים 2-3) כל אשם תורם, שכן היה (16)
22 על הנתבעת לדאוג לגידור המקום שבו אירעה התאונה, למנוע את אפשרות הימצאותם של
23 בני אדם לא מורשים להיכנס אליו, או להציב שומר מחוצה לו. עצם היות הוריו של התובע
24 אחראים לשלומם, אינו מספיק כדי להטיל עליהם אשם תורם בגין נזקיו.
25
- 26 הנתבעת טוענת מנגד כי אין להטיל עליה את האחריות לקרות התאונה. הנתבעת לא החזיקה (17)
27 במגרש ולא הייתה אחראית לגידורו. הבעלים של היתר הבניה, היו צריכים לעשות זאת.
28 בכתב האישום שהוגש נגדם, הואשמו הנאשמים בביצוע עבודות ללא היתר בהיותם בעלי
29 הנכס והאחראים לביצוע העבודות במקום. העירייה פעלה היטב במקרה זה, היא שיגרה
30 פקחים למקום הבור, הוצאו דו"חות והתראות, והעירייה הביאה לנקיטת הליך פלילי כנגד
31 האחראים. התובעים נמנעו מלהגיש תביעה כנגד בעלי המקרקעין ונמנעו לזמנם למשפט.
32

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 44672-09-14 פלוני ואח' נ' עיריית ירושלים

- 1 ביחס לנסיבות האירוע, כך לטענת העירייה כאמור, מסר התובע מספר גרסאות. על כן, קשה
2 להאמין לתיאור התובע ולעד מטעמו מאחר והם היו ילדים בזמן התאונה והתובענה הוגשה
3 תשע שנים לאחר האירוע. הנתבעת מוסיפה וטוענת כי הוריו של התובע אחראים לשלומם
4 ולביטחונם, כאשר הוריו בנסיבות העניין, לא פעלו כהורים סבירים, ולכן יש לחייב אותם
5 (כצדדים שלישיים) בשיעור 60%, ככל שתוטל עליה חבות.
6
- 7 התביעה מבוססת בעיקר, על עוולת הרשלנות ועוולת הפרת חובה חקוקה שבפקודת הנזיקין
8 [נוסח חדש] (להלן: "פקודת הנזיקין").
9
- 10 עוולת הרשלנות מוסדרת בסעיפים 35 ו-36 בפקודת הנזיקין והיא מורכבת משלושה יסודות
11 - חובת זהירות, התרשלות ונזק. בבחינת חובת הזהירות (מושגית וקונקרטית) - על בית
12 המשפט לבחון האם בין המזיק לניזוק התקיימו יחסי קירבה שבעטיים היה על המזיק לצפות
13 את קרות הנזק הן במישור הפיסי והן במישור הנורמטיבי, בכפוף לקיומם של שיקולי
14 מדיניות משפטית המצדיקים, במקרה נתון, את צמצום היקף האחריות הנזיקית. יסוד
15 ההתרשלות הן בשאלה אם הופרה חובת הזהירות. גם יסוד זה אינו נבחן באמת מידה פיסית
16 בלבד, אלא במסגרתו על בית המשפט לבחון, בין היתר, מה היא העמדה הערכית הראויה
17 שיש לנקוט כלפי מעשה או מחדל של הפרט. נוסף ליסודות לעיל ויסוד הנזק, יש להוכיח
18 גם קיומו של קשר סיבתי בין יסוד ההתרשלות לבין יסוד הנזק [ע"א 145/80 שלמה ועקנין
19 נ' המועצה המקומית בית שמש ואח', פ"ד (1) 113 (1982); ע"א 243/83 עיריית
20 ירושלים נ' אלי גורדון, פ"ד לט (1) 113 (1985)].
21
- 22 בפסיקה מאוחרת, הוצע מודל שונה לסדר בחינת יסודות עוולת הרשלנות, כאשר לפי מודל
23 זה, במקרים שהם בליבת דיני הנזיקין, מניחים קיומה של חובת זהירות כללית ובוחנים
24 תחילה את ההתנהגות שגרמה לנזק, קרי, את ההתרשלות עצמה, ורק לאחר מכן את קיומה
25 של חובת הזהירות במובן של מסננת של שיקולי מדיניות ששוללים את האחריות חרף
26 קיומה של התרשלות [ע"א 4486/11 פלוני נ' פלוני, מיום 15.7.2013, חוות דעתו של כבוד
27 השופט י' עמית; השוו עם פסק הדין בעניין ע"א 3521/11 דניאל וגנר נ' מזל עבדי, מיום
28 22.6.2014, חוות דעתו של כבוד השופט נ' הנדל].
29

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 44672-09-14 פלוני ואח' נ' עיריית ירושלים

- 1 עוולת הפרת חובה חקוקה מוסדרת בסעיף 63 בפקודת הנזיקין, והוא מיוסדת על חמישה
2 יסודות: חובה המוטלת מכוח חיקוק; החיקוק נועד לטובתו של הנזוק; המזיק הפר את
3 החובה המוטלת עליו; ההפרה גרמה לניזוק נזק; הנזק אשר נגרם הוא מסוג הנזק שאליו
4 נתכוון החיקוק.
5
- 6 אחריותה של רשות מקומית בגין פיקוח על עבודות בניה שמתבצעות במסגרת תחומה (23)
7 המוניציפלי מעוגנת בסעיף 236 פקודת העיריות [נוסח חדש], זאת לצד אחריותה בגין
8 תקינות הרחובות והמדרכות בתחום האמור (סעיף 235 בפקודה המוזכרת). לפי הרישא של
9 סעיף 236(א) "בענין בנינים תעשה העיריה פעולות אלה", "תפקח על הקמתם, הריסתם,
10 שינויים ותיקונם של בנינים", וכן "תקבע אמצעי זהירות שיש לנקוט נגד תאונות בשעת
11 הקמת בנינים, הריסתם, שינויים ותיקונם". לפי סעיפי המשנה של סעיף 235 בפקודה
12 המוזכרת, נקבע כי העיריה "תמנע ותסיר מכשולים והסגת גבול ברחוב" וגם "תנקוט
13 אמצעי זהירות נאותים נגד תאונות בשעת בנייתם או תיקונם של רחובות, ביבים או
14 תעלות".
15
- 16 אין ספק כי הרשות המקומית אחראית לבטיחות העוברים והשבים שבתחום שיפוטה, ולכן (24)
17 חבה היא בחובת הזהירות המושגית [ע"א 73/86 לוי שטרנברג נ' עיריית בני ברק, פ"ד
18 מג(3) 343 (1989)].
19
- 20 בענייננו, אף שהבור נחפר על-ידי אחרים והמגרש במועד התרחשות התאונה היה גם הוא (25)
21 מוחזק על-ידי אחרים, עם זאת, בשעה שהעיריה הייתה מודעת היטב לקיומו של המפגע
22 ולמדיו, ולכך שנשקפת סכנה לחיי העוברים ושבים - היה עליה לפעול ללא דיחוי להסרת
23 הסיכון שנשקף מהמפגע או למצער להקהות אותו באמצעי זהירות.
24
- 25 לצד הפעלת הסמכויות הרגולטוריות והאכיפה שמעניק לה הדין (כגון: נקיטה בהליך (26)
26 הפלילי נגד מי שעובר על דיני התכנון והבניה; פניה לבעל המקרקעין בהודעה ודרישה כדי
27 שיתקן את המפגע, ועוד), לטעמי, היה על העיריה בנסיבות המקרה דנן, למצער, לנטרל את
28 הסיכון הנשקף ממנו (בין השאר: גידור שטח המפגע; הצבת שלטי אזהרה; נקיטה בהליך

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 44672-09-14 פלוני ואח' נ' עיריית ירושלים

- 1 החוקי המתאים כדי לאפשר מילוי הבור הפעור, וכו'). העירייה אינה יכולה להתנער
2 מאחריותה בכגון-דא, אף שמדובר לכאורה בשטח שמוחזק על-ידי אחרים.
3
- 4 כך למשל: לפי סעיף 2(א) בחוק עזר ירושלים (שמירת הסדר והניקיון), התשל"ח-1978 (27)
5 (להלן: "חוק העזר"): "מי שהוא בעל נכס או מחזיק בו חייב להחזיק נכס באופן שלא
6 יתקיים בו מפגע". הגדרת "מפגע" בסעיף 1, כוללת בין השאר: "כל נכס המצוי במצב
7 העלול לעשותו מזיק, מסוכן או פוגע בבריאות" (ס"ק 21), ו-"נכס" הוגדר: "קרקע, בית
8 או בנין או חלק מהם, בין תפוס ובין שאינו תפוס". לפי סעיף 3 בחוק העזר: "מי שהוא
9 בעל נכס או מחזיק בו חייב להסיר, לתקן ולסלק מיד מפגע שנתגלה בנכס". לעניין
10 הודעת העירייה בדבר סילוק המפגע, נקבע בסעיף 5(א) בחוק העזר, כי: "המפקח רשאי
11 בהודעה בכתב לדרוש מכל אדם החייב לסלק מפגע לפי הוראות חוק עזר זה, לסלק את
12 המפגע, וכן רשאי הוא לדרוש מאותו אדם לבצע כל עבודות הנחוצות לשם סילוק
13 המפגע ולמניעת הישנותו בהתאם לפרטים, לתנאים ולמועדים הקבועים בהודעה". לפי
14 סעיף 5(ב), נקבע כי: "החייב בסילוק מפגע שנמסרה לו הודעה כאמור חייב למלא
15 אחריה".
16
- 17 בשעה שיוצר המפגע לא פעל לתיקונו לאחר קבלת הודעה מכוח חוק העזר בדבר הסרתו, (28)
18 לפי סעיף 63(ג): "...רשאי ראש העירייה לבצע את המפורט בהודעה ולגבות את הוצאות
19 הביצוע מהאדם או מהאנשים שנמסרה להם ההודעה לפי חוק עזר זה, מכולם יחד או
20 מכל אחד מהם לחוד" [ראו גם סמכות הכניסה לנכס - סעיף 62 בחוק העזר].
21
- 22 כאמור, מלבד עצם הגשת כתב האישום בשנת 2004 וגם ביקורי המפקחים (כעולה) (29)
23 מהתדפיס שצורף מתיק הפיקוח - ראו צרופה בקובץ המסמכים), לא הניחה העירייה תשתית
24 ראייתית משכנעת לפיה היא פעלה להקחות את הסיכון האמור, או אפילו לתחום אותו.
25 נושא זה עולה בחומרתו נוכח טענת אביו של התובע (בתצהירו) (סעיף 8) וגם בעדותו
26 במשפט: שורות 23-24, עמוד 9), לפיה המפגע עודנו קיים ללא גידור, טענה שלא נסתרה.
27
- 28 לפי חומר הראיות שהוגש בהליך, המפגע האמור נמצא בלב שכונת מגורים מאוכלסת, ולידו (30)
29 אף נמצא מגרש שמשמש את ילדי השכונה למשחקים. לפי התמונות שהציגו התובעים, אין
30 חסימה אפקטיבית, גידור או כל שלטי אזהרה בדבר קיומו של המפגע, כך שאדם זר אשר

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 44672-09-14 פלוני ואח' נ' עיריית ירושלים

- 1 מבקר במקום או כל ילד, עלול להיחשף במהרה ובאופן מפתיע לקיום המפגע, וכמו כן, הוא
2 עלול חלילה להיפגע. ייתכן וכי תושבי השכונה, כולם או חלקם, היו מודעים לקיומו של
3 המפגע האמור ועל כן היו צריכים להיזהר ולהזהיר את ילדיהם מפניו, ואולם אין בזאת כדי
4 לפטור את העירייה מאחריותה כאמור, לבטיחות העוברים ושבים בתחומה לרבות אותם
5 תושבי שכונה.
- 6
- 7 על כן, משלא הוכח כי העירייה נקטה באמצעי זהירות סבירים כדי להסיר את הסיכון שקיים (31)
8 בתחומה ואשר הייתה מודעת לקיומו, הפרה בכך חובות הזהירות המושגית והקונקרטית
9 כלפי התובע, ולכן חבה היא בנזיקין לפצות את התובע בגין נזקיו עקב נפילתו לבור ופגיעתו
10 הגופנית.
- 11
- 12 אחריות ההורים (הצדדים השלישיים)
- 13
- 14 אין מחלוקת כי במועד התאונה, התובע היה בן חמש שנים בלבד. למקום התאונה, התלווה (32)
15 התובע לבן דודתו שהיה בן עשר, כך שאין מחלוקת כי "המלווה" גם הוא היה קטין. לפי
16 גרסאות האב (עמוד 11) והתובע, ביום התאונה, הבן הלך לבית דודתו, ומשם ליווה אותו
17 בן דודתו לגן הציבורי שסמוך למקום מגוריהם. ברי אפוא, כי הן התובע הן קרובו (שניהם
18 קטינים כאמור), יצאו לשחק מחוץ לבית, ללא השגחת כל הורה או מלווה מבוגר.
- 19
- 20 ללא קשר לעצם קיומו של הבור אם לאו - ההורים התובעים (הצדדים השלישיים), לא (33)
21 הוכיחו כדבעי כי מלכתחילה היעד של בנם וקרובו היווה סביבה בטוחה במידה מספקת
22 שתאפשר את צאתם של הילדים מהבית ללא ליווי של אדם מבוגר. כמו כן, התובעים לא
23 הוכיחו כדבעי אלו הוראות או הנחיות ניתנו, אם בכלל, על-ידי אמו של העד, לשני הקטינים,
24 לפני צאתם, זאת כדי לנקוט זהירות ולהימנע מסיכונים. אמו של העד לא העידה במשפט,
25 ובכל מקרה לא היה ניתן להתרשם כי הורי התובע פעלו לוודא מראש קיומה של השגחה
26 אפקטיבית על בנם כששהה מחוץ לביתם, כל שכן, בגן ציבורי.
- 27
- 28 אין להכביר מילים בהקשר זה, בדבר חובתם של ההורים לפי הדין לדאוג לצורכי ילדיהם (34)
29 הקטינים, לרבות השגחה עליהם ודאגה לביטחון והבטיחות שלהם. על כן, לא ניתן לומר כי
30 אין ממש בטענות העירייה שמופנות כלפי הורי התובע ביחס לחובת ההשגחה והפיקוח. היה

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 44672-09-14 פלוני ואח' נ' עיריית ירושלים

- 1 על ההורים לוודא קיומה של השגחה אפקטיבית על בנם בעת ששהה מחוץ לביתו או לבית
2 דודתו, לרבות להזהירו ואולי גם למנוע ממנו מראש, מלהתקרב בכל צורה שהיא לאתר
3 הבניה ולבור, ואשר נראה כי היה ידוע לתושבי השכונה.
4
5 נפסק כי על הורה מוטלת חובת פיקוח על ילדיו. חובה זו משתנה על-פי נסיבות המקרה: (35)
6 גיל הילד, תנאי השטח, ואופי הסיכון [ע"א 4597/91 קיבוץ אפיקים נ' חי כהן, פ"ד נ(2)
7 111 (1996); ראו גם: ע"א 310/89 אליהו כהן נ' מאיר לנטוש, פ"ד מו(1) 402 (1992)].
8 "מחובתם של הורים לבדוק שמקומות שאליהם הם מרשים לילדיהם הקטינים ללכת הנם
9 בטוחים ...". [ת.א. (מחוזי - י-ם) 1535/96 עופר אוחנה נ' מדינת ישראל, מיום 1.4.2003
10 (פסקה 24)]. כזכור, העירייה עותרת להעמיד את שיעור אחריות ההורים על 60%.
11
12 עם זאת, מנגד, אין להתעלם ממידת הסיכון הקונקרטי הטמונה בקיום המפגע, סיכון אשר
13 למרבה הצער התממש במקרה של התובע. כך שלא ניתן להתעלם ממשך קיומו, היקפו
14 ובעיקר, העובדה לפיה מפגע זה ככל הנראה ממשיך להתקיים עד היום - אינדיקציות
15 שמחזקות את עומק הקושי המוסרי שמלווה את מחדל העירייה בטיפול במפגע. אולי
16 במקרים רגילים היה מקום ליתן ביטוי של ממש להתנהלות ההורים שלא השגיחו כראוי על
17 ילדם בן החמש, ואולם במקרה דנן, עוצמת המפגע ומחדל העירייה, בעיקר בהיבט המוסרי,
18 גוברת עשרות מונים על הקושי שמעורר התפקוד ההורי במקרה הקונקרטי דנן.
19
20 לאחר שקלול כל אלה, לשם מתן ביטוי לעוצמות השונות הנוגדות, סביר בעיניי להעמיד את
21 האחריות ההורית על 10% מסך הנזק שייפסק. על כן, מכל סכום פיצוי שייפסק, יופחת סך
22 בשיעור 10%.
23

שאלת הנזק

הנכות הרפואית

- 24
25
26
27
28 מטעם התובע הוגשה חוות דעת רפואית של פרופ' א' פינסטרבוב, מיום 17.8.2014, לפיה (38)
29 נקבעה לתובע נכות צמיתה בשיעור 10% בהתאם להוראת סעיף 49(3) בתוספת שבתקנות
30 הביטוח לאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1956 (להלן: "תקנות
31 המל"ל"), בגין דלדול שרירי הירך משמאל שמקורו בשימוש מופחת בגפה. בנוסף קבע
32 המומחה מטעם התובע נכויות זמניות: בשיעור 100% במשך תקופה של חודש וחצי בהם

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 44672-09-14 פלוני ואח' נ' עיריית ירושלים

- 1 רגלו של התובע הייתה מגובסת; בשיעור 30% למשך חודשיים בהם היה התובע מוגבל
2 בהליכה וסבל ממיחושים בקרסול שמאל.
3
4 (39) מנגד, הנתבעת צירפה חוות דעת מטעמה, של ד"ר מ' ליבני, מיום 12.3.2015. לפי המומחה
5 מטעם הנתבעת, לא נותרה אצל התובע נכות כלשהי בגין התאונה.
6
7 (40) בשל הפער בין חוות הדעת הרפואיות, מינה בית המשפט את ד"ר ר' למדן, כמומחה רפואי
8 מטעמו בתחום האורתופדיה. המומחה בדק את התובע ביום 15.7.2015. כעולה מחוות
9 דעתו מיום 26.7.2015, בבדיקה, נמצאה אסימטריה במנח הברכיים אצל התובע. נמצא גם
10 כי תנועות הקרסול מלאות ותקינות אולם נמצאה הגבלה בתנועות הסובטלריות בצד שמאל.
11 בסיכום חוות הדעת, ציין המומחה כי יש להעמיד את הנכות הרפואית הצמיתה אצל התובע
12 על שיעור 10% בגין קשיון נוח של פרקי הטרסוס, זאת בהתאם להוראת סעיף 49(3)
13 בתקנות המל"ל. עוד ציין המומחה, כי נכותו הזמנית של התובע הייתה 100% למשך שישה
14 שבועות ממועד התאונה.
15
16 (41) הן המומחים הרפואיים מטעם הצדדים, הן המומחה מטעם בית המשפט - לא נחקרו על
17 חוות הדעת שלהם. על כן, בהעדר כל תשתית שמצדיקה סטייה ממסקנות וממצאי חוות
18 דעתו של המומחה הרפואי מטעם בית המשפט, נקבע בזאת כי נכותו הרפואית האורתופדית
19 הצמיתה של התובע היא בשיעור 10%.

20
21 אומדן הנזק

22
23 כאב וסבל

- 24
25 (42) על-יסוד הנתונים הקיימים בתיק, בהתחשב בגילו של התובע במועד התרחשות התאונה (בן
26 חמש שנים), הנסיבות הקשות של התרחשותה (נפילה בתוך בור גדול בעומק כחמישה
27 מטרים), טיב הפגיעה בברך, שיעור הנכות הרפואית שנקבעה בעניינו, משך תקופת ההגבלה
28 הזמנית, הצורך לגבס את הרגל, משך הטיפול לאחר מכן, נפסק בזאת פיצוי לתובע בגובה
29 ₪ 65,000.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 44672-09-14 פלוני ואח' נ' עיריית ירושלים

- 1 הנכות התפקודית והגריעה מכושר ההשתכרות
- 2
- 3 (43) התובע טוען בין השאר, כי נכותו הרפואית משקפת את נכותו התפקודית. בעקבות התאונה,
- 4 הוא סבל וסובל מקשיי הליכה ועמידה ממושכות, מעליה במדרגות, מוגבלות בתנועות
- 5 הקרסול ומצליעה. התובע נפגע כאשר היה קטין. על כן, מאחר שלעת עתה לא ניתן לדעת
- 6 באיזו דרך מקצועית הוא יבחר, כי אז יש להעמיד את שיעור נכותו התפקודית על 10%.
- 7 אשר לבסיס השכר לצורך אומדן ראש נזק זה, סבור התובע כי יש להעמיד את בסיס השכר
- 8 בהתאם לשכר הממוצע במשק.
- 9
- 10 (44) הנתבעת טוענת מנגד, בין השאר, כי הנכות שנקבעה לתובע נמוכה ואינה בעלת השלכה
- 11 תפקודית. התובע גדל ולמד במוסדות של חסידות לה משתייכת משפחתו. הוא לא צפוי
- 12 לעבוד בעתיד בעבודות פיזיות כלשהן, שכן התובע בחור ישיבה ולא יגרם לו גם בעתיד כל
- 13 הפסד שכר. בכל מקרה, כך לטענת הנתבעת, עתידו של התובע ידוע מראש ודבר לא יביא
- 14 אותו לשנות את דעתו. אירוע התאונה היה אירוע סתמי וחולף שלא הוציא את התובע
- 15 ממסלול חייו.
- 16
- 17 (45) לאחר שנתתי את דעתי לטיעוני הצדדים בנדון, הגעתי לכלל מסקנה כי יש לאמוד את נזקי
- 18 התובע שהיה קטין בן חמש במועד פגיעתו, בהתבסס על גריעה מכושר ההשתכרות בשיעור
- 19 10% ובהתבסס על גובה השכר הממוצע במשק.
- 20
- 21 (46) לא אחת נפסק כי יש לדייק במינוחים ולהבחין בין הנכות הרפואית לבין הפגיעה התפקודית,
- 22 ובין אלה לבין הגריעה מכושר ההשתכרות [רע"א 8532/11 שוש כהן נ' עידו קרקובסקי,
- 23 מיום 25.3.2012 (פסקה 7)], כאשר אין בהכרח זהות בין הנכות הרפואית לבין הפגיעה
- 24 התפקודית ובין אלה לבין הגריעה מכושר ההשתכרות של הניזוק וייתכנו פערים ביניהן, אם
- 25 למעלה ואם למטה [רע"א 2577/14 פלוני נ' המאגר הישראלי לביטוחי רכב בע"מ, מיום
- 26 11.1.2015 (פסקה 6)].
- 27
- 28 (47) מלאכת האבחנה בין הנכות הרפואית לבין הנכות התפקודית קשה היא. עם זאת, כאשר
- 29 עסקינן בניזוקים שהם קטינים, חזקה כי שיעור הנכות הרפואית שווה לשיעור הנכות
- 30 התפקודית, או קרוב לכך [ראו והשוו: ע"א 5148/05 ליאור קוגלמס נ' אביתר לוי, מיום

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 14-09-44672 פלוני ואח' נ' עיריית ירושלים

- 1 מיום 20.2.2008 (פסקה 7); ע"א 9873/06 כלל חברה לביטוח בע"מ נ' מיכל 199, מיום
2 22.3.2009 (פסקה 7)], שכן הנכות הרפואית היא הכלי המרכזי לחילוף הנכות התפקודית
3 בעניינם של קטינים [ע"א 7548/13 שפורן דיווי נ' זק תורגמן, מיום 27.1.2014 (פסקה 4);
4 ראו והשוו גם: ע"א 7008/09 ג'אבר עדנאן נ' מוטבאח עבד אלקאדר, מיום 7.9.2010
5 (פסקה 14)].
6
7 במקרה לפניי, בשים לב לטיב הפגיעה האורתופדית וגילו של התובע במועד פגיעתו וגילו (48)
8 כיום, ובהעדר תשתית שסותרת זאת, סביר להעמיד את נכותו התפקודית בהלימה מלאה
9 לשיעור נכותו הרפואית (10%). כמו כן, בהעדר נתונים תעסוקתיים ועל-יסוד האמור, אניח
10 כי שיעור הגריעה מכושר ההשתכרות הולם באופן מלא גם הוא את שיעור הנכות הקבועה.
11
12 כאשר הניזוק הוא קטין, ככלל, שכרו יחושב לפי השכר הממוצע במשק [ע"א 10064/02 (49)
13 "מגדל" חברה לביטוח בע"מ נ' רים אבו חנא, פ"ד ס(3) 13 (2005); ע"א 61/89 מדינת
14 ישראל נ' שלום אייגר, פ"ד מה(1) 590, 580 (1990)]. בנסיבות העניין, מקובל עליי לקבוע
15 את בסיס השכר לפיו יחושב ראש נזק זה על-פי השכר הממוצע במשק.
16
17 העובדה לפיה התובע הוא בן 19 כיום וחי בקרב חברה מסוימת (החברה החרדית), אין בהן (50)
18 כדי לשנות ממסקנתי דלעיל. שכן, להתרשמותי, כל האפשרויות מונחות לפני התובע לפרוץ
19 את דרכו ולהתחיל את מסלול עבודתו ודרך השתכרותו שטרם התגבשו, לרבות כמובן,
20 תעסוקה בקרב החברה שבה צמח (ראו והשוו עם עיסוק אביו של התובע: שורות 19-20,
21 עמוד 4). התובע בתחילת דרכו, טרם החל כתיבת ספר חייו, ולכן בהעדר "ראיות בעלות
22 משקל רב" שמלמדות בהסתברות גבוהה על אי-התאמתה של אמת מידה זו בנסיבות העניין
23 [ראו: ע"א 6/08 רחמים ג'נח נ' מגדל חברה לביטוח בע"מ, מיום 29.3.2009 (פסקה 4)
24 (להלן: "עניין ג'נח")], בנסיבות אלו, יש לבסס את אומדן הגריעה מכושר השתכרותו של
25 התובע על השכר הממוצע במשק.
26
27 נטען כי התובע בהיותו מצטיין, עתיד לעסוק כמגיד שיעורים (לפי עדות אביו: שורות 34- (51)
28 25, עמוד 8; שורות 8-13, עמוד 9) וכי הוא צפוי להשתכר מעל 10,000 ₪. ברם, התובעים
29 לא הוכיחו כי שכרו של מגיד שיעורים הוא כנטען. בכל מקרה, להתרשמותי, לעת עתה
30 התובע למד, אמנם בישיבה, אך כיתר בני גילו שלמדו במסגרות החינוך האחרות. העובדה

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 44672-09-14 פלוני ואח' נ' עיריית ירושלים

- 1 לפיה התובע לא התגייס לצבא או שמא אין בכוונתו להתגייס כאמור בעתיד, אין בה כדי
2 לגרוע ממסלולי החיים הרבים הסלולים לפניו לבחירה.
3
- 4 ביחס לטענת התובעים בדבר שיעור הריבית של מקדם ההיוון, טענה שעלתה לאחר שהוגשו (52)
5 הסיכומים (ראו הודעה מיום 26.3.2018) - לאחר שנתתי את דעתי לטיעוני הצדדים בנדון,
6 נדחית בזאת עתירת התובעים לחישוב הפיצויים לפי ריבית היוון בשיעור 2%. ראשית -
7 עתירת התובעים בנדון עלתה לראשונה לאחר סיכומיהם. שנית - עתירתם בנדון הועלתה
8 בהתבסס על הפניה לפסק דין שניתן בבית המשפט המחוזי מרכז, ולא נתמכה בחוות דעת
9 כלכלית מתאימה, כך ששאלה זו לא התבררה כדבעי, כל שכן לא הוכחה עתירת התובעים
10 בהקשר זה במסגרת ההליך. אמנם בית המשפט ער לשינוי בהסדר החקיקה בנוגע לחישוב
11 תגמולי המוסד לביטוח לאומי, ואולם כידוע, שיעור ההיוון לצורך התחשיב הנזיקי נקבע
12 בהלכה הפסוקה. בהעדר תשתית שמצדיקה להיעתר למבוקש, דין טענות התובעים בעניין
13 זה להידחות.
14
- 15 בהינתן האמור - לפי חישוב אקטוארי שמתבסס על 10%, השכר הממוצע במשק (10,160) (53)
16 (נח)¹, מקדם היוון מתאים עד גיל 67 - נפסק בזאת פיצוי בגין גריעה מכושר ההשתכרות סך
17 (מעוגל) של 309,900 ₪.
18
- 19 עזרת הזולת, והוצאות רפואיות להורים
20
- 21 התובעים טוענים בין השאר, כי היו להם הוצאות בגין ביקורים אצל רופאים ובכתי חולים. (54)
22 לדידם, קיים קושי בשלב זה להעריך כיצד תקשה הצליעה על התובע בעתיד, מאחר ועודנו
23 נער שמתגורר עם הוריו ולא נדרש לבצע פעולות יומיומיות הנדרשות במשק הבית. התובע
24 עותר לפיצוי בגין ראש נזק זה בסך 60,000 ₪.
25
- 26 הנתבעת טוענת מנגד כי אין לפצות את התובע בגין ראש נזק זה. (55)
27

¹ השכר הממוצע של רבעון הראשון של שנת 2018, לפי פרסום של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה באתר המרשתת שלה:
http://www.cbs.gov.il/www/y_labor/e4_01.pdf

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 44672-09-14 פלוני ואח' נ' עיריית ירושלים

1 לאחר שנתתי את דעתי לטיעוני הצדדים בנדון, ביחס לעבר - עסקינן בנזק מיוחד, ובהיותו (56)
2 כך, הוא טעון תימוכין בראיות של ממש, בין ביחס לשומת ההוצאות ובין ביחס לעצם
3 ההיזקקות לעזרת הזולת. תימוכין כאמור, לא הונחו. עם זאת, לא ניתן להתעלם מנכותו
4 הזמנית של התובע כפי שנקבעה על-ידי המומחה מטעם בית המשפט (שישה שבועות).
5 מכאן, סביר ביותר כי סמוך לאחר התאונה, נזקק התובע לטיפולים וכמובן בשים לב לגילו
6 אז, הוא נזקק לסיוע והשגחה מבני משפחתו (ראו גם: סעיפים 11-14 בתצהיר האב). ביחס
7 לעתיד - גם כאן, לא הונחה לפני בית המשפט תשתית ראייתית שיכולה לבסס הערכה
8 כללית, אודות הוצאותיו הצפויות או פוטנציאל ההיזקקות שלו לעזרת הזולת. מצד שני, אין
9 להתעלם מכך שמדובר בתובע בתחילת דרכו, שיעור נכותו אף שאינו גבוה יחסית, ואולם
10 אינו זניח ויכול להיות בעל השפעה עם ההתקדמות בגיל, על כל הנגזר מכך מבחינת
11 טיפולים וסיוע הזולת.

12
13 דרך האומדנה בלבד ועל מנת שלא תקופח זכותו של התובע לקבל פיצוי בראש נזק זה, (57)
14 נפסק בזאת פיצוי לתובע, ביחס לעבר ולעתיד, בסך גלובאלי 10,000 ₪.

15
16 העתירה לפיצוי בגין פגיעה בנדוניה

17
18 התובע עותר לפסיקת פיצוי בסך 100,000 ₪ זאת בשל הפגיעה הצפויה בנדוניה והשתתפות (58)
19 בהוצאות חתונה, נוכח מגבלתו הרפואית (סעיפים 15-16 בתצהיר האב; ראו גם: עמודים
20 12-14 בפרוטוקול).

21
22 לאחר שנתתי את דעתי לטיעוני הצדדים בנדון - דין התביעה ברכיב זה להידחות. ראש נזק (59)
23 זה לא הוכח כיצד כומת ועל מה האומדן שלו מתבסס, זאת לצד הפן הספקולטיבי שבו.
24 בפסק הדין בעניין ג'נח לעיל, נפסק כי "אל לו לבית-המשפט לפסוק פיצוי ממוני הנשען
25 על הערכת סיכויי נישואין ועל הערכת "הכנסות ותשומות" הנישואין..." ולכן בית
26 המשפט העליון ביטל את הפיצוי שנפסק על-ידי הערכאה הדיונית בנדון (פסקה 5).

27
28 זכויות סוציאליות

29
30 התובע זכאי לפיצוי בגין הפסד פנסיה בשיעור של 12% מהפסדי ההשתכרות [ע"א 8930/12 (פסקה 7); ת.א.
31 הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ נ' צחי טוויג, מיום 31.7.2014 (פסקה 7); ת.א.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 44672-09-14 פלוני ואח' נ' עיריית ירושלים

1 (מחוזי - חיפה) 16951-04-10 ע.מ.מ נ' ע.מ.מ, ד, מיום 31.12.2013]. על כן, התובע זכאי
2 לפיצויי ברכיב זה בתובענה, בסך של 37,200 ₪.

סיכום

3
4
5
6 (61) התביעה, אם כן, מתקבלת. הנתבעת תפצה את התובע בגין נזקיו עקב התאונה, בסכומים
7 הבאים:

- 8 • כאב וסבל - 65,000 ₪
 - 9 • גריעה מכושר ההשתכרות - 309,900 ₪
 - 10 • הוצאות רפואיות ועזרת הזולת - 10,000 ₪
 - 11 • זכויות סוציאליות - 37,200 ₪
-
- 12 סך-הכל אומדן נזק - 422,100 ₪
- 13 ניכוי 10% (הודעה לצדדים שלישיים) (מעוגל) - (42,200 ₪)
-
- 14 סך-הכל 379,900 ₪
- 15
16
17

18 (62) הנתבעת תשלם לתובעים את סך הנזק, בנוסף להוצאות משפט (האגרה ששולמה והוצאות
19 עבור חוות הדעת), וכן שכר טרחת עורך-דין בשיעור 20% ובצירוף מע"מ כדין.

20
21 (63) הסכומים האמורים ישולמו לתובעים תוך 30 יום, שאם לא כן, הם יישאו הפרשי הצמדה
22 וריבית ממועד מתן פסק הדין ועד מועד ביצוע התשלום בפועל.

23
24 זכות ערעור כקבוע בדין.

25
26 המזכירות - להודיע לצדדים ולשלוח להם את פסק הדין בדואר רשום.

27
28 ניתן היום, ח' תמוז תשע"ח, 21 יוני 2018, בהעדר הצדדים.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 44672-09-14 פלוני ואח' נ' עיריית ירושלים

מוחמד חאגי יחיא, שופט

1
2
3
4